

ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ТА ПОЛІТИЧНИХ КОНСУЛЬТАЦІЙ

Проект фінансується
Європейським Союзом

ДІАЛОГ ЗІ СПРИЯННЯ ТОРГІВЛІ

ЩОМІСЯЧНИЙ МОНІТОРИНГ СПРИЯННЯ ТОРГІВЛІ В УКРАЇНІ

*Період моніторингу:
1 червня –15 липня 2017*

*Випуск № 31,
липень 2017*

Шановні читачі!

Перед Вами випуск щомісячного моніторингу сприяння торгівлі в Україні, продукт проекту “Сприяння розвитку торгівлі за рахунок сприяння діалогу між представниками громадянського суспільства і органами державної влади (Діалог зі Сприяння Торгівлі)”. Ми прагнемо надати Вам найсвіжішу та найбільш актуальну інформацію стосовно процедур спрощення торгівлі. Тому для нас дуже важлива Ваша думка, відгуки та побажання щодо комунікаційних зв'язків та методів надання інформації на адресу: tfd@ier.kiev.ua

Зміст

Нормативно-правові акти, що набрали чинності	4
Президент України підписав Закон України про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти.....	4
Створено Раду з міжнародної торгівлі.....	4
Затверджено угоду про співробітництво України та Сербії в галузі залізничного транспорту	5
Створено Міжвідомчу мобільну групу з протидії та виявлення порушень ветеринарно-санітарного законодавства.....	6
НБУ спростив дострокове погашення кредитів від нерезидентів	6
Проекти нормативно-правових актів.....	7
Пропонується підвищити граничний розмір пільгового переміщення (пересилання) товарів у міжнародних поштових, експрес-відправленнях.....	7
Пропонується удосконалити практику проведення деяких фітосанітарних процедур	7
Мінекономрозвитку пропонує звільнити від імпортного мита телетюнери	8
Уряд пропонує скасувати необхідність декларування резидентами валютних цінностей та іншого майна, яке перебуває за межами України	9
Пропонується зняти обмеження щодо пільгового ввезених компонентів автомобілів	9
Пропонується зменшити розмір комісійної винагороди під час здійснення еквайрингу	10
Новини.....	11
“Укртрансгаз” відкрив митний склад для трейдерів	11
ЄС погодився розширити додаткові торговельні преференції для Україні	11
Україна і Білорусь інвестують в судноплавство.....	12

Президент України підписав Закон України про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти

Президент України підписав Закон України № 2042 - VIII від 18 травня 2017 року “Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров’я та благополуччя тварин”, який набере чинності 4 квітня 2018 року.

Закон визначає правові та організаційні засади державного контролю, що здійснюється з метою перевірки дотримання операторами ринку законодавства про харчові продукти, корми, здоров’я та благополуччя тварин, а також законодавства про побічні продукти тваринного походження під час ввезення (пересилання) таких побічних продуктів на митну територію України.

Цей закон є значним кроком у реформуванні системи державного контролю безпечності харчових продуктів, її наближенні до європейських принципів здійснення контролю, що є надзвичайно важливим у контексті виконання зобов’язань в рамках Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Закон розроблено з метою гармонізації законодавства України щодо державного нагляду (контролю), що здійснюється з метою перевірки виконання законодавства України про безпечність та якість харчових продуктів, кормів, здоров’я і благополуччя тварин відповідно до Регламентів ЄС. Ухвалений закон зменшує адміністративний тиск на добросовісних операторів ринку. Адже, окрім того, що тепер контроль

здійснюватиме лише один компетентний орган – Держпродспоживслужба, запроваджується ризик-орієнтований підхід до здійснення цього контролю: чим нижчий рівень ризику, який становить діяльність конкретного оператора ринку, тим з меншою частотою компетентний орган перевіряє цього оператора. Перевірка здійснюватиметься без попередження, але відповідно до затвердженого вичерпного – тобто заздалегідь відомого оператору ринку – переліку питань. Нового підходу варто побоюватися лише тим операторам, які не приділяють належної уваги безпечності харчових продуктів, їх перевірятимуть частіше. В результаті всіх цих нововведень однозначно виграє споживач, який отримає можливість купувати харчові продукти з високим рівнем безпечності.

Джерело:

<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2042-19>

Уряд створює Раду з міжнародної торгівлі

Створено Раду з міжнародної торгівлі

Постанова Кабінету Міністрів України від 4 липня 2017 року № 455 “Про утворення Ради з міжнародної торгівлі”

Уряд України ухвалив рішення про створення Ради з міжнародної торгівлі, яка має стати єдиною платформою для координації дій з розвитку міжнародної торгівлі в Україні. Очолює Раду Перший віце-прем’єр-міністр - Міністр економічного розвитку і торгівлі України. До її складу входять заступники профільних міністрів, голови комітетів Верховної Ради та інші посадові особи.

Рада працюватиме як тимчасовий дорадчий орган, який забезпечуватиме ефективну взаємодію між

Урядом і бізнесом у чотирьох напрямках:

- 1) спрощення процедур торгівлі;
- 2) просування експорту;
- 3) формування стратегій розвитку міжнародної торгівлі та аналізу їх реалізації;
- 4) покращення системи митно-тарифного регулювання та торговельного захисту.

Основними завданнями Ради є:

1. Сприяння координації дій міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій у сфері розвитку міжнародної торгівлі України, підтримки зростання експорту та спрощення процедур міжнародної торгівлі;
2. Сприяння в розробленні та реалізації нормативно-правових актів у сфері просування українських товарів, робіт та послуг на зовнішні ринки;
3. Підготовка пропозицій та рекомендацій щодо:
 - формування державної зовнішньоекономічної політики та розвитку міжнародної торгівлі України;
 - укладення, виконання чи денонсації міжнародних договорів України у сфері міжнародної торгівлі;
 - визначення та впровадження механізмів стимулювання розвитку експорту;
 - формування та реалізації основних принципів і позиції Української Сторони з питань, що виникають у рамках членства у Світовій організації торгівлі, вирішення проблемних питань співробітництва України в рамках цієї організації, а також участі Української Сторони в заходах у рамках СОТ;

4. Визначення шляхів та механізмів розв'язання проблемних питань, що виникають під час реалізації державної політики у сфері міжнародної торгівлі України;

5. Участь у розробленні проектів нормативно-правових актів з питань, що належать до компетенції Ради.

У рамках роботи Ради працюватимуть відповідні Робочі групи за напрямками.

Очікується, що утворена Рада з міжнародної торгівлі виконуватиме повноваження Національного комітету зі спрощення процедур торгівлі, який має бути утворений в Україні відповідно до Угоди СОТ зі спрощення процедур торгівлі.

Джерела: <http://bit.ly/2sATRl9>

<http://bit.ly/2tag35E>

Затверджено угоду про співробітництво

України та Сербії в галузі залізничного транспорту

Постанова Кабінету Міністрів України від 21 червня 2017 року № 433 “Про затвердження Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Сербія про співробітництво в галузі залізничного транспорту”

Кабінет Міністрів затвердив Угоду між урядами України та Республіки Сербія про співробітництво в галузі залізничного транспорту. Прийняття постанови забезпечить створення договірно-правової основи вирішення питань організації міжнародних залізничних перевезень між державами, сприятиме подальшому розвитку українсько-сербського співробітництва в сфері транспорту.

Джерело: <http://bit.ly/2vjXmsZ>

Створено Міжвідомчу мобільну групу з протидії та виявлення порушень ветеринарно-санітарного законодавства

Постанова Кабінету Міністрів України № 460 від 4 липня 2017 року "Питання посилення ветеринарно-санітарного контролю під час переміщення тварин та харчових продуктів тваринного походження"

Цією постановою Урядом при Державній службі з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів створено Міжвідомчу мобільну групу із запобігання та виявлення порушень ветеринарно-санітарного законодавства та затверджено відповідне положення про неї.

Метою діяльності групи буде недопущення та припинення порушень у сфері ветеринарної медицини, а також у сфері безпеки і якості харчових продуктів. До складу Міжвідомчої групи увійдуть представники Держпродспоживслужби та Нацполіції.

Її основними завданнями стане:

- протидія порушенням ветеринарно-санітарного законодавства, в т. ч. з питань контролю при переміщенні тварин та харчових продуктів тваринного походження, виявлення і припинення таких порушень;
- узагальнення оперативної та аналітичної інформації про можливі порушення ветеринарно-санітарного законодавства, обробка та аналіз такої інформації.

При наявності підозри про поширення інфекції Мобільна міжвідомча група зможе безперешкодно проникати на підконтрольні об'єкти, зупиняти транспортні засоби, проводити огляд, відбір зразків товарів і відправляти їх для проведення експертиз.

Джерело: <http://bit.ly/2vjJM8Y>

Національний банк України спростив дострокове погашення кредитів від нерезидентів

Постанова Правління НБУ № 61 від 10 липня 2017 року "Про внесення змін до постанови Правління Національного банку України від 13 грудня 2016 року № 410"

Національний банк України продовжує пом'якшувати тимчасові обмеження, запроваджені протягом 2014-2016 років. Зокрема, вносяться зміни до постанови, якою була встановлена заборона на дострокове погашення кредитів і позик в іноземній валюті, отриманих резидентами від нерезидентів.

Регулятор вирішив лібералізувати її окремі норми, дозволивши дострокове погашення кредитів, залучених у нерезидентів, у таких випадках:

- якщо позичальниками є банківські установи;
- якщо акціонером такого позичальника або нерезидента-кредитора є міжнародна фінансова організація;
- якщо нерезидентом-кредитором є банк.

Джерело: <http://bit.ly/2uq4S9i>

Пропонується підвищити граничний розмір пільгового переміщення товарів у міжнародних поштових експрес-відправленнях

Проект Закону України реєстр. № 6584 від 13 червня 2017 року “Про внесення змін до Митного кодексу України (щодо підвищення граничної межі безмитного переміщення (пересилання) товарів у міжнародних поштових, експрес-відправленнях та несупроводжуваному багажі)”

Ініціатори: народні депутати України

Стан: опрацювання комітетами

Автори законопроекту пропонують підвищити граничний розмір суми безмитного переміщення товарів у міжнародних поштових, експрес-відправленнях та несупроводжуваному багажі зі 150 євро до 300 євро. Такий товар підлягатиме усному декларуванню на підставі товаросупровідних документів та не буде об'єктом оподаткування митними платежами.

Окремі імпортери вбачають у цьому джерело зловживань, коли такі товари після перетину українського кордону потрапляють у торговельну (у т. ч. он-лайн) мережу без сплати відповідних платежів, чим порушуються умови конкуренції. Інші імпортери та споживачі підтримують кроки з підвищення розміру пільгового митного ліміту на ввезення продукції фізичними особами в Україну, аргументуючи це правом на свободу вибору більш якісної і дешевої продукції.

Але першопричина цих розбіжностей полягає у відсутності простежуваності шляху товару від митниці до роздрібного покупця, що дає можливість для зловживань та ухилення від сплати мит імпортерами.

Джерело: <http://bit.ly/2tHmU5O>

Пропонується удосконалити практику проведення деяких фітосанітарних процедур

Проект Закону України реєстр. № 6673 від 6 липня 2017 року “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо врегулювання проведення деяких фітосанітарних процедур”

Ініціатори: народні депутати України

Стан: включено до порядку денного

На сьогодні окремі фітосанітарні процедури в Україні потребують вдосконалення та приведення у відповідність з законодавством Європейського Союзу.

Положення законопроекту передбачають: встановлення процедури уповноваження лабораторій на здійснення фітосанітарної експертизи (аналізів); запровадження Реєстру уповноважених фітосанітарних лабораторій, функціонування якого дозволить створити ефективну систему простежуваності висновків лабораторій та

фітосанітарних сертифікатів, виданих на їх основі, з метою запобігання корупції; законодавче врегулювання проведення фітосанітарної експертизи та арбітражної фітосанітарної експертизи; визначення строку дії на території України фітосанітарного сертифіката – 14 днів; запровадження адміністративної відповідальності посадових осіб фітосанітарних лабораторій за неналежне дотримання законодавства про карантин рослин під час проведення фітосанітарної експертизи; урахування фітосанітарних вимог країни-імпортера при видачі фітосанітарного сертифіката на експорт та реекспорт.

Запропоновані зміни необхідні для забезпечення максимально ефективного внутрішнього та зовнішнього фітосанітарного контролю в Україні. Впровадження міжнародної практики щодо залучення приватного сектору до надання послуг із відбору зразків продукції та проведення фітосанітарної експертизи наблизить ці процедури до світових практик. Уповноваження приватних лабораторій на проведення аналізів дозволить інкорпорувати фітосанітарний контроль в логістичні та виробничі процеси сільгоспвиробників та експортерів продукції, уникнути дублювання операцій (наприклад, із визначенням якості продукції) та підвищити якість фітосанітарної експертизи.

Джерело: <http://bit.ly/2tmepJm>

Мінекономрозвитку пропонує звільнити від імпортного мита телетюнери

Проект Закону України від 27 червня 2017 року “Про внесення зміни до Митного Кодексу України щодо тимчасового звільнення від оподаткування ввезним митом”

Ініціатор: Мінекономрозвитку України.

Опублікування: 27 червня 2017 року

Стан: громадське обговорення

Проект Закону розроблений з метою забезпечення населення перетворювачами цифрового телевізійного сигналу (телетюнери) для переходу від аналогового до цифрового телерадіомовлення та виконання плану заходів щодо запровадження в Україні цифрового телерадіомовлення.

Зокрема, законопроектом пропонується тимчасово, на період впровадження в Україні цифрового телерадіомовлення, звільнити від оподаткування ввезним митом перетворювачів цифрового телевізійного сигналу (телетюнери) та компонентів для їх виробництва.

На думку авторів, прийняття Закону має сприяти запровадженню в Україні цифрового телерадіомовлення. На сьогодні імпорт зазначеної техніки переважно здійснюється з Китаю, ЄС, США.

Джерело: <http://bit.ly/2sQ82Yl>

Уряд
пропонує
скасувати
необхідність

декларування резидентами валютних
цінностей та іншого майна, яке
перебуває за межами України

Проект Закону України реєстр. № 6590 від
15 червня 2017 року "Про внесення змін до
Декрету Кабінету Міністрів України "Про систему
валютного регулювання і валютного
контролю" (щодо особливостей декларування)"

Ініціатор: Кабінет Міністрів України

Стан: на розгляді комітетів

Метою проекту є скасування вимоги щодо
необхідності декларування резидентами валютних
цінностей та іншого майна, яке перебуває за
межами України. Відповідні зміни пропонується
внести до декрету Кабінету Міністрів України
№ 15-93 від 19 лютого 1993 року "Про систему
валютного регулювання і валютного контролю".

У сучасних умовах декларування суб'єктами
підприємницької діяльності України наявності
належних їм валютних цінностей, які знаходяться за
межами України, та отримання довідок про
проведення декларування таких цінностей вже не є
актуальним.

Джерело: <http://bit.ly/2sBg8ze>

Пропонується зняти обмеження щодо
пільгового ввезення компонентів
автомобілів

Проект постанови Кабінету Міністрів України від
12 червня 2017 року "Про внесення змін до
Порядку визначення товарів, що ввозяться на

митну територію України для використання у
промисловому виробництві моторних
транспортних засобів"

Ініціатор: Мінекономрозвитку України

Опублікування: 12 червня 2017 року

Стан: громадське обговорення

Постанова Кабінету Міністрів України № 1031 від
26 жовтня 2005 року, до якої пропонується внести
зміни, встановлює процедуру визначення товарів,
що ввозяться на митну територію України за
нульовими ставками ввізного мита і
використовуються вітчизняними підприємствами у
промисловому виробництві моторних транспортних
засобів товарних позицій 8701-8705 згідно з УКТЗЕД.

Метою проекту є надання можливості діючим
підприємствам, що мають виробничі потужності зі
зварювання, фарбування, складання кузова (кабіни)
транспортного засобу, ввозити товари, до яких у
графі «Назва» Митного тарифу України
застосовуються терміни «що використовуються
(ється) для промислового складання моторних
транспортних засобів» та «для промислового
складання моторних транспортних засобів» і які
використовуються ними у промисловому
виробництві моторних транспортних засобів,
класифікованих згідно з УКТЗЕД за товарними
позиціями 8701-8705.

На думку авторів проекту його ухвалення
стимулюватиме промислове виробництво моторних
транспортних засобів та збереження існуючих
робочих місць в автопромі.

Джерело: <http://bit.ly/2uQBo1b>

Пропонується зменшити розмір комісійної винагороди під час здійснення еквайрингу

Проект Закону України реєстр. № 6573 від 9 червня 2017 року “Про внесення змін до Закону України “Про платіжні системи та переказ коштів в Україні” щодо комісійної винагороди під час здійснення еквайрингу”

Ініціатор: народні депутати України

Стан: на розгляді комітетів

Законопроект розроблено для зниження фінансового навантаження осіб, що здійснюють розрахунки за допомогою платіжних карток.

На сьогоднішній день в Україні залишається низький рівень проникнення безготівкових розрахунків. Серед іншого це пов'язано з недостатньою кількістю POS-терміналів та значними витратами підприємств, при здійсненні розрахунків з використанням POS-терміналів.

Законопроектом пропонується обмежити загальний розмір комісійної винагороди за послуги еквайра (включаючи комісійну винагороду за інтерчейндж), що сплачують сумарно держателі електронних платіжних засобів розрахунків та торговці під час здійснення розрахунків за продані товари (надані послуги) такими розмірами:

до 31 грудня 2018 року - 1,5% від суми транзакції;

до 31 грудня 2019 року – 1% від суми транзакції;

з 1 січня 2020 року – 0,5%.

При цьому розмір комісійної винагороди за інтерчейндж не може перевищувати:

з 1 січня 2018 року - 1% від суми транзакції;

з 1 січня 2019 року – 0,65% від суми транзакції;

з 1 січня 2020 року – 0,3% від суми транзакції.

Це здешевить використання POS терміналів і сприятиме розповсюдженню безготівкових розрахунків, що у свою чергу має покращити рівень

інвестиційного клімату в Україні та підвищить позиції України в у міжнародному рейтингу Doing Business.

З одного боку, запропоновані зміни, у разі їх прийняття, можуть позитивно вплинути на ринок безготівкових розрахунків та сприятимуть розвитку бізнесу малими та середніми підприємствами. З іншого боку, для кожного ринку розмір комісії повинен встановлюватися ринковими методами.

Законопроект вже викликав активну дискусію в експертних колах і стане добрим приводом обговорити проблематику стану та шляхів активізації електронних розрахунків в Україні.

Джерело: <http://bit.ly/2sBg8ze>

“Укртрансгаз” відкрив митний склад для трейдерів

Державна компанія “Укртрансгаз”, оператор газотранспортної системи України, на базі 10 газосховищ відкриває митний склад, що дасть можливість трейдерам три роки зберігати природний газ в українських підземних газосховищах (ПСГ) без розмитнення.

Слід зазначити, що раніше митне оформлення газу, який транспортувався на митну територію України для його зберігання в ПСГ, можливо було проводити лише в митному режимі “транзит”. Також положеннями Митного кодексу України встановлено строки транзитних перевезень трубопровідним транспортом – 31 доба, що не було економічно прийнятним для більшості іноземних газових трейдерів. Відтепер митне оформлення газу, що імпортується в Україну, здійснюється в режимі “митний склад”. Створення такого складу надає можливість компаніям, що імпортують газ, зберігати його на території України протягом 1095 днів без сплати жодних податків та митних зборів за умови його подальшого транспортування з території України. Таким чином, в українському законодавстві усунуто правові бар'єри для надання нерезидентам послуг зі зберігання природного газу в ПСГ.

Джерело: <http://bit.ly/2sYau6k>

ЄС погодився надати додаткові торговельні преференції для України

17 липня 2017 року Рада Європейського Союзу проголосувала за додаткові торговельні преференції для України. Очікується, що угода набуде чинності до кінця вересня 2017 року.

Ухвалене рішення стало результатом декількох етапів складних перемовин і компромісу всередині ЄС.

Ще невідомо остаточних цифр, адже вони постійно змінювалися під час переговорів, але відомо, що додаткові преференції передбачають поглиблену лібералізацію для сільськогосподарської продукції походженням з України у вигляді додаткових обсягів безмитних тарифних квот та прискорене скасування ввізних мит на окрему промислову продукцію.

Зазначені преференції мають діяти три роки паралельно з функціонуванням режиму ПВЗВТ.

Джерела: <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/07/17-agri-ukraine-trade-prefrences/>
<http://bit.ly/2umk0Uf>

Україна і Білорусь інвестують в судноплавство

Україна і Білорусь готові інвестувати в реалізацію проекту з відновлення судноплавства по річці Дніпро близько 30 млн дол. США. За підсумками українсько-білоруських перемовин Мінінфраструктури України заявило про те, що білоруська сторона очікує

розширення можливостей з експорту білоруського калію і нафтопродуктів річкою Дніпро до Чорного моря. Зокрема, заявлено про готовність білоруської сторони вкласти у цей проект 5 млн дол. США.

Саме ця сума необхідна, щоб поглибити русло Дніпра на білоруській ділянці. У свою чергу, Україна на першому етапі за підтримки іноземних інвесторів планує інвестувати в модернізацію шлюзів і днопоглиблення близько 25 млн дол. США.

Питання відновлення судноплавства по міжнародній водній магістралі Е-40 є одним з пріоритетів Національної транспортної стратегії України до 2030 року. Україна і Білорусь ведуть переговори про створення річкового транзитного хабу на кордоні — в селі Нижня Жара Гомельської області.

Джерело: <http://bit.ly/2uZkcGV>

Щомісячний моніторинг сприяння торгівлі в Україні підготовлено в рамках проекту **“Діалог зі сприяння торгівлі”**, який реалізує Інститут економічних досліджень та політичних консультацій за фінансової підтримки Європейського Союзу.

Номер проекту: ENPI/2013/ 333-433.

Проект спрямований на зміцнення потенціалу бізнес-асоціацій і НУО щодо визначення і сприяння реалізації заходів політики зі сприяння розвитку торгівлі, створюючи цим самим підґрунтя для успішної інтеграції України в світову економіку взагалі і подальшу інтеграцію в ЄС зокрема.

Завдання Проекту:

- Покращення потенціалу бізнес-асоціацій і НУО щодо визначення адміністративних і регуляторних заходів, які спрямовані на сприяння розвитку торгівлі, здійснення моніторингу та оцінки прогресу їхнього виконання, а також пропагування змін, що створюють комфортні для ведення бізнесу умови;
- Сприяння політичному діалогу між бізнес-асоціаціями / НУО і органами державної влади, спрямованому на реалізацію заходів політики сприяння розвитку торгівлі;
- Зменшення торгових витрат в Україні.

Основні результати проекту:

- Зміцнений потенціал бізнес-асоціацій і НУО щодо визначення адміністративних і регуляторних заходів, які спрямовані на сприяння розвитку торгівлі, здійснення моніторингу та оцінки процесу їхнього виконання, а також інформаційно-пропагандистська робота щодо змін (вимірюються за кількістю інформаційно-пропагандистських кампаній, переваг політики, осіб, що пройшли навчання);
- Розроблений стандартизований інструмент МіО ходу виконання заходів з сприяння розвитку торгівлі; проведено чотири етапи МіО, включаючи опитування 1000 фірм в рамках одного етапу;
- Більше залучення бізнес-асоціацій, НУО до діалогу з органами державної влади стосовно заходів з сприяння розвитку торгівлі (визначається за перевагами політики, охопленням дебатів / слухань, участю в роботі громадських рад);
- Зменшення торгових витрат, що стимулює розвиток міжнародної торгівлі (оцінюється за субіндексом “Doing Business”, Індексом логістичної ефективності).

Термін виконання: Квітень 2014 р. – квітень 2018 р.

Застереження

Щомісячний моніторинг сприяння торгівлі в Україні, підготовлений Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій в рамках проекту **“Діалог зі Сприяння Торгівлі”** за фінансової підтримки Європейського Союзу, має виключно інформаційний характер. Хоча ми доклали самих ґрунтовних зусиль для підготовки якомога точнішої публікації, ми не беремо на себе жодної відповідальності за можливі помилки. Інститут не несе зобов'язань за будь-які збитки чи інші проблеми, які виникли прямо чи опосередковано через використання будь-якої частини цієї публікації. В разі використання обов'язковим є посилання на Інститут економічних досліджень та політичних консультацій.